

**УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ
ПІДПРИЄМСТВА
ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ
(НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «ВІННИЦЬКА
ХАРЧОСМАКОВА ФАБРИКА»)**

**Виконав: ст. гр. Моз-14мі
Довлетов Ягшмират Гурбандурдийович**

Таблиця 1 – Мета, об'єкт, предмет та завдання дослідження роботи

Мета	розробка напрямів удосконалення управління фінансовою безпекою підприємства відповідно до результатів проведеного аналізування проблем управління фінансовою безпекою на рівні підприємства.
Завдання	<ul style="list-style-type: none"> - проаналізувати форми і методи управління фінансовою безпекою, які існують на рівні підприємств; - визначити і обґрунтувати складові механізму управління фінансовою безпекою, їхні зміст і функції; - проаналізувати, вибрати і обґрунтувати основні методики оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства; - охарактеризувати тенденції та сучасний стан розвитку харчової промисловості; - оцінити рівень фінансової безпеки на ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика»; - розробити заходи щодо удосконалення управління фінансовою безпекою на мікрорівні.
Об'єкт дослідження	процес управління фінансовою безпекою підприємства.
Предмет дослідження	теоретико-методичні та прикладні засади управління фінансовою безпекою підприємств харчової промисловості (на прикладі ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика»).
Наукова новизна	<p>удосконалено:</p> <ul style="list-style-type: none"> - трактування категорії «фінансова безпека підприємства», яке, на відміну від існуючих положень, інтегрує найбільш важливі характеристики категорій «економічна безпека підприємства» та «фінанси підприємства» та розкривається як стан захищеності фінансових інтересів підприємства на всіх рівнях його фінансових відносин від впливу внутрішніх і зовнішніх загроз, який забезпечує його самозбереження та розвиток у поточній та стратегічній перспективах; <p>дістало подальший розвиток:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сформовані методичні рекомендації щодо розробки стратегії забезпечення фінансової безпеки підприємства та розроблена матриця зміни станів фінансової безпеки підприємства, які, поряд із наявними положеннями, дозволяють виявити та врахувати значну кількість різноманітних та взаємопов'язаних між собою факторів впливу на фінансову безпеку

Таблиця 2 –Трактування поняття «фінансова безпека держави» за різними авторами

Джерело	Трактування поняття «фінансова безпека держави»
1	2
Барановський О. І.	<p>Фінансова безпека держави – це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - важлива складова економічної безпеки держави, що базується на незалежності, ефективності і конкурентоспроможності фінансово-кредитної сфери України. Вона відображається через систему критеріїв і показників її стану, що характеризують збалансованість фінансів, достатню ліквідність активів і наявність необхідних грошових і золотовалютних резервів; - стан фінансової, грошово-кредитної, валютної, банківської, бюджетної, податкової, розрахункової, інвестиційної, митно-тарифної і фондової систем, а також системи ціноутворення, який характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних впливів, здатністю запобігти зовнішній фінансовій експансії, забезпечити фінансову стійкість (стабільність), ефективне функціонування національної економічної системи та економічне зростання; - стан фінансових потоків в економіці, що характеризується збалансованістю і наявністю апробованих механізмів регулювання та саморегулювання.
Єрмошенко М.М.	<p>Фінансова безпека – це стан фінансово-кредитної сфери держави, який характеризується збалансованістю та якістю системної сукупності фінансових інструментів.</p>
Кульпінський С.	<p>Фінансова безпека держави – це здійснення цілеспрямованого комплексу заходів щодо фіскальної і монетарної політик з метою досягнення стабільності фінансової системи і створення сприятливого інвестиційного клімату.</p>
Єпіфанов А.О., Пластун О.Л., Домбровський В.С.	<p>Фінансова безпека – це стан фінансово-кредитної сфери країни, що характеризується стійкістю до зовнішніх і внутрішніх загроз, а також здатністю забезпечувати стійкий економічний розвиток держави.</p>
Шлемко В. Т.	<p>Фінансова безпека держави – це такий стан фінансової, грошово-кредитної, валютної, банківської, бюджетної і податкової систем, який характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних впливів, здатністю забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи та її зростання.</p>

Таблиця 3 – Трактування поняття «фінансова безпека підприємства» за різними авторами

Джерело 1	Трактування поняття «фінансова безпека підприємства» 2
<i>Підхід: фінансова безпека розглядається як складова економічної безпеки підприємства</i>	
Чібісова І.В.	фінансова безпека підприємства – це складова економічної безпеки підприємства, яка полягає у наявності такого його фінансового стану, який характеризується: збалансованістю і якістю фінансових інструментів, технологій і послуг; стійкістю до загроз.
Козак Л.С., Багровецька І.В.	фінансова безпека підприємства – це важлива складова частина економічної безпеки, що базується на незалежності, ефективності і конкурентоспроможності господарюючого суб'єкта, яка відображається через систему критеріїв і показників його фінансового стану, що характеризують збалансованість фінансів, достатню ліквідність активів і наявність необхідних резервів.
<i>Підхід: фінансова безпека розглядається як стан, що забезпечує захищеність фінансових інтересів від ідентифікованих реальних і потенційних загроз зовнішнього й внутрішнього характерів, фінансову рівновагу, стабільність, платоспроможність і ліквідність, тощо.</i>	
Бланк І.О.	фінансова безпека підприємства - це кількісно і якісно детермінований рівень фінансового стану підприємства, що забезпечує стабільну захищеність його пріоритетних збалансованих фінансових інтересів від ідентифікованих реальних і потенційних загроз зовнішнього й внутрішнього характерів, параметри якого визначаються на основі його фінансової філософії й створюють необхідні передумови фінансової підтримки його стійкого зростання в поточному й перспективному періодах.
Горячева К.С.	фінансова безпека підприємства – це фінансовий стан, який характеризується, по-перше, збалансованістю і якістю сукупності фінансових інструментів, технологій і послуг, котрі використовуються підприємством, по-друге, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх загроз, по-третє, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію власних фінансових інтересів, місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів, по-четверте, забезпечувати ефективний і сталий розвиток цієї фінансової системи.
Пономаренко О.Е.	фінансова безпека підприємства – це визначений якісно та кількісно рівень фінансового стану підприємства та діяльність, направлена на досягнення даного стану, який характеризується збалансованістю і якістю використання фінансових інструментів економічної системи та забезпечує її здатність реалізувати свою місію й забезпечувати стабільний розвиток, витримуючи негативний вплив зовнішніх та внутрішніх дестабілізуючих факторів.
<i>Підхід: фінансова безпека розглядається як здатність здійснювати ефективно і стабільно свою діяльність або ефективно використовувати потенціал підприємства та ресурси</i>	
Єпіфанов А.О., Плatchун О.Л., Домбровський В.С.	фінансова безпека розглядається як здатність суб'єкта підприємництва здійснювати свою господарську, зокрема й фінансову діяльність, ефективно і стабільно шляхом використання сукупності взаємопов'язаних діагностичних, інструментальних та контрольних заходів фінансового характеру, що мають оптимізувати використання фінансових ресурсів, забезпечити належний їх рівень та нівелювати вплив ризиків.
Журавка О.С., Бондаренко Є.К.	сутність фінансової безпеки полягає у здатності суб'єкта підприємництва здійснювати свою господарську, в тому числі й фінансову діяльність, ефективно і стабільно шляхом використання сукупності взаємопов'язаних діагностичних, інструментальних та контрольних заходів фінансового характеру, що мають оптимізувати використання фінансових ресурсів.
Бердар М.	фінансова безпека є важливою складовою і представляє собою здатність суб'єкта підприємництва здійснювати свою господарську, в тому числі й фінансову діяльність, ефективно і стабільно протягом невизначеного періоду часу, шляхом використання сукупності взаємопов'язаних діагностичних, інструментальних та контрольних заходів фінансового характеру, що мають оптимізувати використання фінансових ресурсів, забезпечити належний їх рівень та нівелювати вплив ризиків внутрішнього і зовнішнього середовища.

Продовження таблиці 3

1	2
Мунтіян В.І.	фінансова безпека розглядається як стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів підприємства, виражений у найкращих значеннях фінансових показників прибутковості й рентабельності бізнесу, якості управління, використання основних і оборотних засобів підприємства, структури його капіталу, норми дивідендних виплат як синтетичного індикатора поточного фінансово-господарського стану підприємства і перспектив його технологічного та фінансового розвитку.
Ареф'єва О.В., Кузенко Т.Б.	фінансова безпека підприємства може бути визначена як стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів, виражений у найкращих значеннях фінансових показників прибутковості й рентабельності бізнесу, якості управління та використання основних і оборотних коштів, структури його капіталу, норми виплат за цінними паперами підприємства, а також курсової вартості його цінних паперів як синтетичного індикатора поточного фінансово-господарського стану підприємства й перспектив його технологічного та фінансового розвитку.
<i>Підхід: фінансова безпека розглядається як здатність підприємства самостійно розробляти і проводити фінансову стратегію</i>	
Кракос Ю.Б., Разгон Р.О.	суть фінансової безпеки полягає у здатності підприємства самостійно розробляти і проводити фінансову стратегію відповідно до цілей корпоративної стратегії, в умовах невизначеного і конкурентного середовища.
Папехин Р.С.	розглядає фінансову безпеку як здатність підприємства самостійно розробляти і проводити фінансову стратегію відповідно до мети загальної корпоративної стратегії в умовах невизначеності й конкурентного середовища.
Гукова А.В., Анікіна І.Д.	сутність фінансової безпеки підприємства полягає в здатності підприємства самостійно розробляти й проводити фінансову стратегію, відповідно до цілей корпоративної стратегії, в умовах невизначеного й конкурентного середовища
<i>Підхід: фінансова безпека розглядається як діяльність з управління ризиками</i>	
Кириченко О.А., Кудря І.В.	фінансову безпеку підприємства визначають як діяльність з управління ризиками та захисту інтересів підприємства від зовнішніх і внутрішніх загроз з метою забезпечення стабільного розвитку підприємництва та зростання його власного капіталу в поточній і стратегічній перспективах.
Куцик В.І., Бартиш А.І.	фінансова безпека підприємства – діяльність з управління ризиками та захисту інтересів підприємства від зовнішніх та внутрішніх загроз з метою забезпечення стабільного розвитку підприємництва та росту власного капіталу в поточній та стратегічній перспективі.
<i>Підхід: фінансова безпека розглядається як система, що забезпечує стабільність важливих фінансових пропорцій розвитку підприємства або збалансований стан</i>	
Лаврова Ю. В.	фінансова безпека підприємства є системою, що забезпечує стабільність важливих фінансових пропорцій розвитку підприємства, які формують захищеність його фінансових інтересів у балансі з фінансовими інтересами його економічних агентів.
Кудрицька Ж.В.	під фінансовою безпекою підприємства слід розуміти збалансований стан його елементів та підсистем як окремої економічної системи, що можуть бути виражені кількісними чи якісними показниками та характеризується стійкістю до негативних впливів внутрішнього та зовнішнього середовища та здатністю забезпечити її ефективне функціонування, стабільність розвитку та економічного зростання.
<i>Підхід: фінансова безпека розглядається як специфічний вид відносин</i>	
Сорокіна О.М.	фінансова безпека підприємства визначається як специфічний вид економічних відносин, які виникають між підприємством і суб'єктами його зовнішнього оточення щодо забезпечення оптимального фінансового стану, в якому має перебувати підприємство для реалізації своєї стратегії та який характеризується здатністю підприємства протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам.

Рисунок 1 - Складові фінансової безпеки підприємства

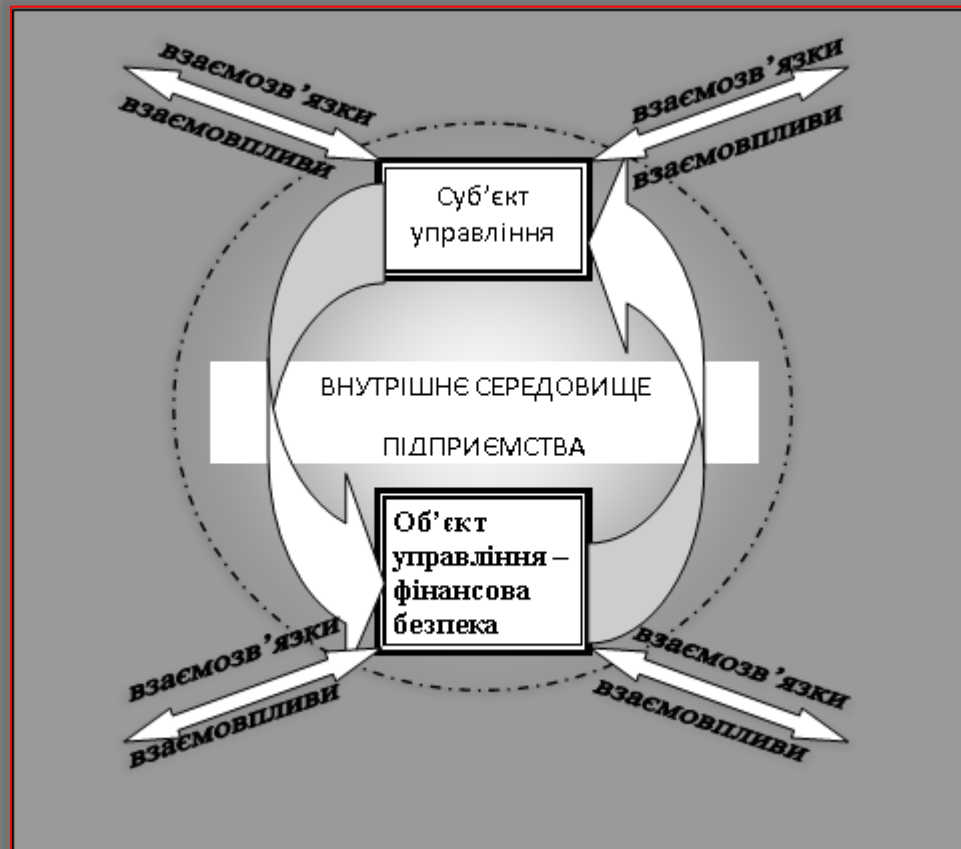

Рисунок 2– Схема управління фінансовою безпекою підприємства

Рисунок 3 – Механізм управління фінансовою безпекою підприємства

Рисунок 4 – Функціональна структура механізму управління фінансовою безпекою підприємства

Рисунок 5 – Основні методики оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства

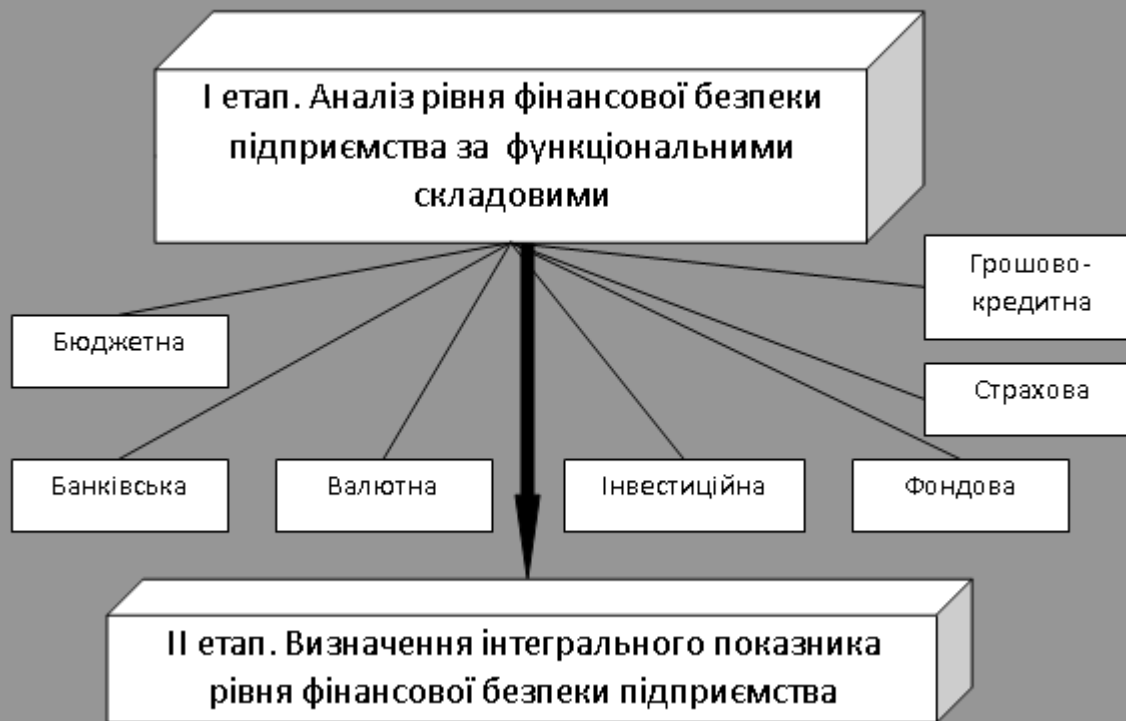

Рисунок 6 – Алгоритм аналізування рівня фінансової безпеки підприємства (який обрано для аналізування рівня фінансової безпеки)

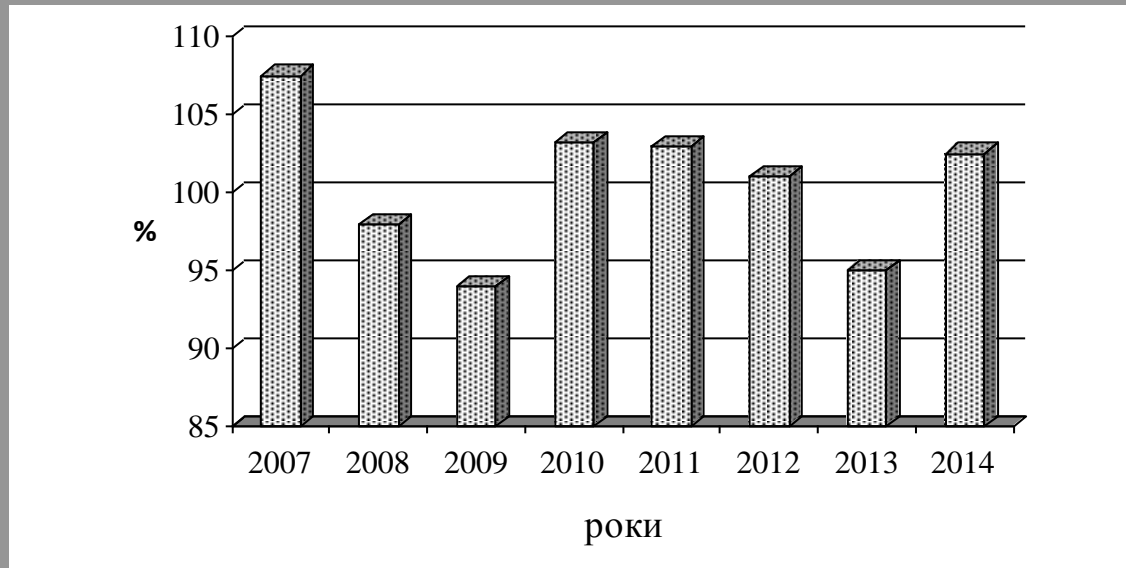
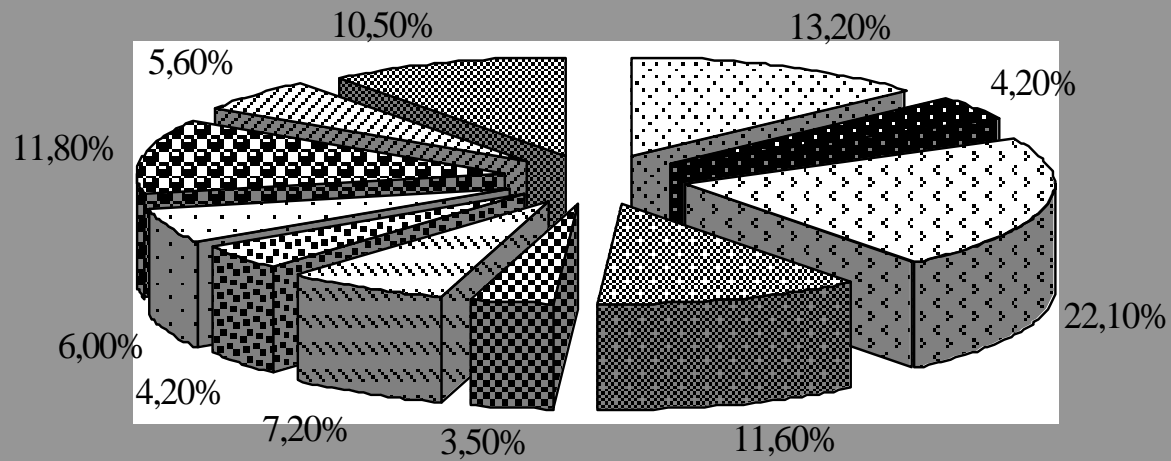

Рисунок 7 – Динаміка індексів промислової продукції виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів

- ▣ виробництво м'яса та м'ясних продуктів
- перероблення та консервування фруктів і овочів
- ▣ виробництво олії та тваринних жирів
- ▣ виробництво молочних продуктів
- ▣ виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості, крохмалів
- ▣ виробництво хліба, хлібобулочних та борошняних виробів
- ▣ виробництво цукру
- ▣ виробництво какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів
- ▣ виробництво напоїв
- ▣ виробництво тютюнових виробів
- ▣ інше

Рисунок 8 – Структура реалізованої продукції харчової промисловості за 2014 рік

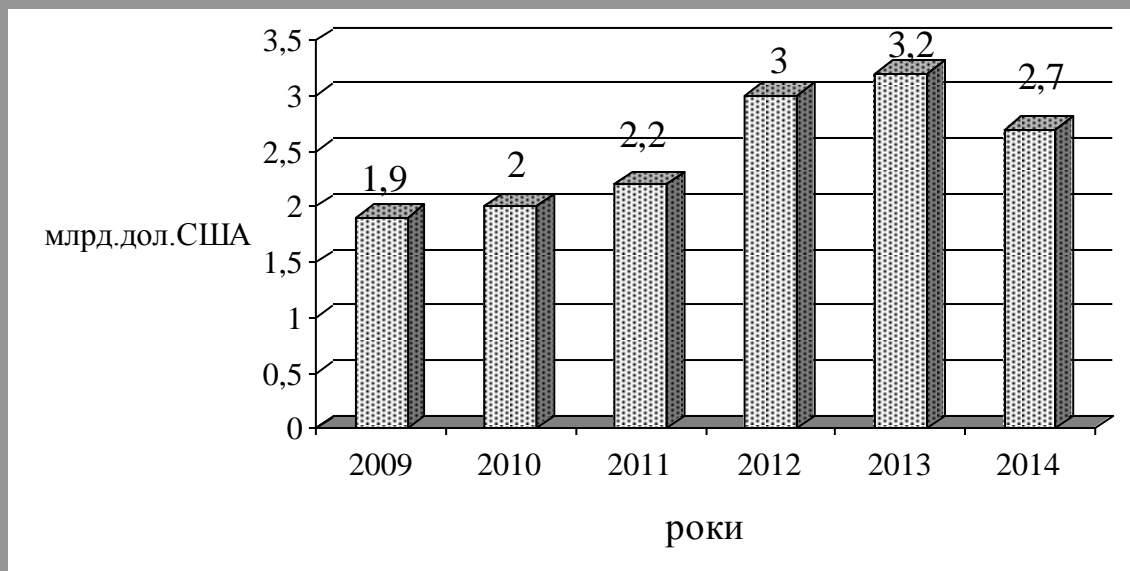

Рисунок 9 – Прямі іноземні інвестиції у харчову промисловість

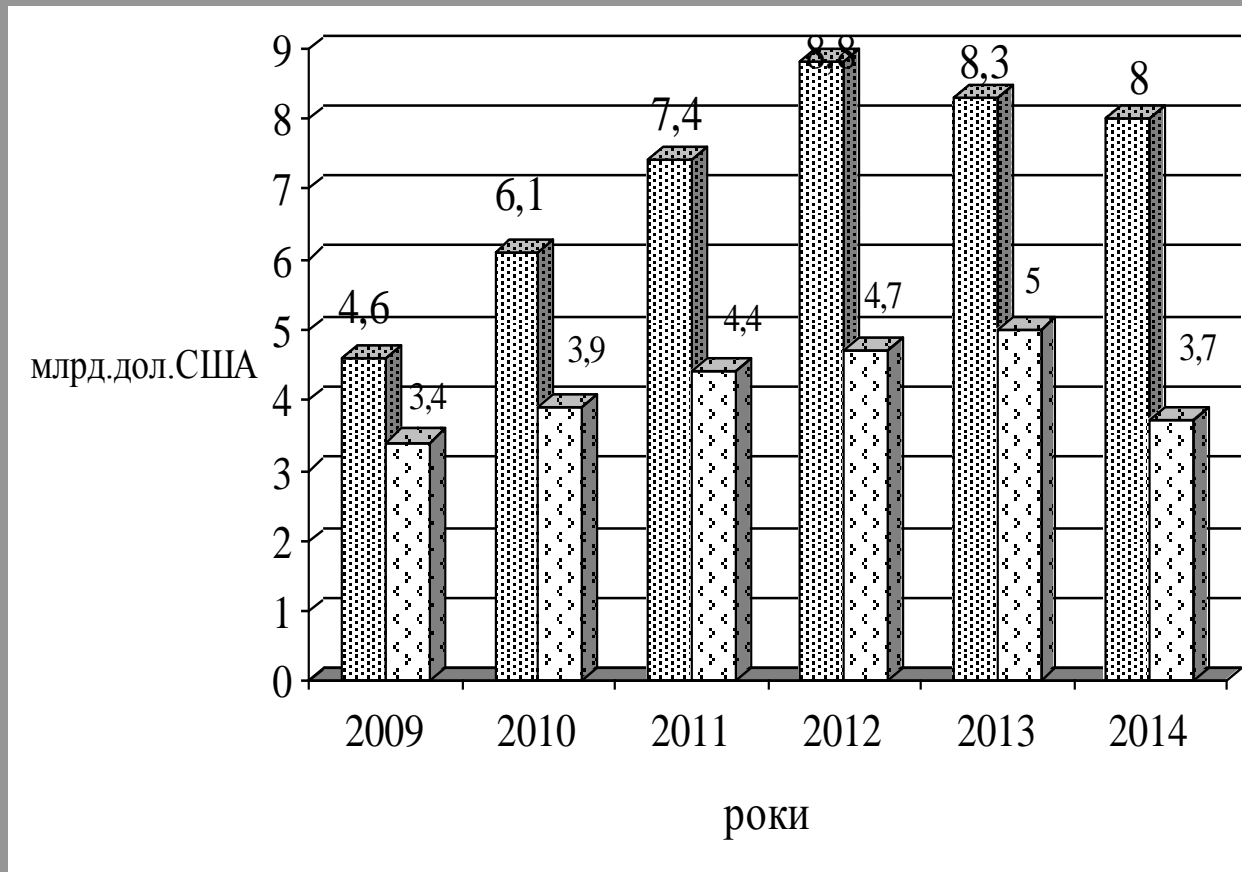

Рисунок 10 – Динаміка обсягів експорту та імпорту продукції харчової промисловості

Таблиця 4 – Основні економічні показники діяльності ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика»

Показники	Роки			Відхилення 2014 р. від, тис. грн.	
	2012	2013	2014	2012 р.	2013 р.
	1	2	3	4	5
А					
1. Чистий дохід від реалізації (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	41230	45776	50463	9233	4687
2. Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн.	4533	4242	3325	-1208	-917
3. Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн.	4496	4239	3264	-1232	-975
4. Величина чистого прибутку, тис. грн.	3545	3381	2679	-866	-702
5. Середня величина вартості майна, тис. грн.	22644	26591	29807,5	7163,5	3216,5
6. В тому числі: основного	11219	13076,5	13493,5	2274,5	417
7. Оборотного	11425	13514,5	16314	4889	2799,5
8. Середня величина власного капіталу, тис. грн.	17980,5	21443,5	24473,5	6493	3030
9. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	30576	34181	38734	8158	4553
10. Коефіцієнт покриття загальний	2,449	2,625	3,058	0,609	0,433
11. Рентабельність основної діяльності (п.3/п.9)	0,147	0,124	0,084	-0,063	-0,04
12. Рентабельність власного капіталу (п.4/п.8)	0,197	0,158	0,109	-0,088	-0,049
13. Коефіцієнт автономії (п.8/ п.5)	0,794	0,806	0,821	0,027	0,015
14. Оборотність загального капіталу (п.1/п.5)	1,821	1,721	1,693	-0,128	-0,028
15. Оборотність мобільного капіталу (п.1/п.7)	3,609	3,387	3,093	-0,516	-0,294
16. Фондовіддача необоротних активів (п.1/п.6)	3,675	3,501	3,739	0,064	0,238

Таблиця 5 – Динаміка основних показників рентабельності підприємства
ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» за 2012-2014 роки

Показники	Роки			Відхилення 2014 р. від, тис. грн.	
	2012	2013	2014	2012 р.	2013 р.
	1	2	3	4	5
А					
1. Коефіцієнт рентабельності продукції	0,258	0,253	0,232	-0,026	-0,021
2. Коефіцієнт рентабельності основної діяльності	0,147	0,124	0,084	-0,063	-0,04
3. Коефіцієнт рентабельності основного капіталу	0,316	0,259	0,199	-0,117	-0,06
4. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,197	0,158	0,109	-0,088	-0,049
5. Період окупності власного капіталу	3,967	5,055	7,360	3,393	2,305

Таблиця 6 – Динаміка основних показників ліквідності підприємства
ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» за 2012–2014 роки

Показники	Роки			Відхилення 2014 р. від, тис. грн.	
	2012	2013	2014	2012 р.	2013 р.
А	1	2	3	4	5
1. Коефіцієнт покриття загальний	2,449	2,625	3,058	0,609	0,433
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,684	1,869	1,709	0,025	-0,16
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,055	0,061	0,138	0,083	0,077
4. Чистий оборотний капітал, тис. грн.	7067,5	8367,0	10980	3912,5	2613,0

Таблиця 7 – Динаміка основних показників фінансової стійкості підприємства ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» за 2012-2014 роки

Показники	Роки			Відхилення 2014 р. від, тис.	
	2012	2013	2014	грн.	
				2012 р.	2013 р.
А	1	2	3	4	5
1. Коефіцієнт автономії	0,794	0,806	0,821	0,024	0,015
2. Коефіцієнт фінансової залежності	1,259	1,241	1,218	-0,041	-0,023
3. Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	0,393	0,390	0,449	0,056	0,059
4. Коефіцієнт фінансової стійкості	3,856	4,166	4,588	0,732	0,422
5. Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу (фінансування)	0,259	0,240	0,217	-0,042	-0,023

Таблиця 8 – Вплив факторів на зміну чистого прибутку
 ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика»

Фактор	Вплив, тис. грн.
Загальна зміна чистого прибутку	-866
в т. ч. за рахунок зміни:	
Власного капіталу	1280,1256
Коефіцієнта оборотності оборотних активів	-338,7476
Мультиплікатора власного капіталу	-147,5181
Рентабельності фінансово-господарської діяльності	-1659,8763

Таблиця 9 – Зведена таблиця показників фінансової безпеки підприємства ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» за 2012–2014 роки

Показники фінансової безпеки підприємства	Роки			Відхилення 2014 р. від	
	2012	2013	2014	від	
				2012 р.	2013 р.
1. Рівень безпеки по бюджетній складовій	0,926	0,931	0,932	0,006	0,001
2. Рівень безпеки по грошово-кредитній складовій	0,688	0,673	0,645	-0,043	-0,028
3. Рівень безпеки по валютній складовій	-	-	-	-	-
4. Рівень безпеки по банківській складовій	0,001	0,003	0,015	0,014	0,012
5. Рівень безпеки по інвестиційній складовій	0,374	0	0	-0,374	0
6. Рівень безпеки по фондовій складовій	-	-	-	-	-
7. Рівень безпеки по страховій складовій	0,0018	0,00182	0,0022	0,0004	0,00038
8. Інтегральний показник фінансової безпеки	0,339	0,262	0,257	-0,082	-0,005

Таблиця 10 – Економічний ефект пропозицій щодо удосконалення управління фінансовою безпекою на підприємстві ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика»

Заходи, що пропонуються	Витрати на їх здійснення, тис. грн.	Прогнозований дохід, тис. грн.	Термін окупності, дні	Економічний ефект, тис. грн.
Запропоновано створення інформаційно-аналітичного центру для формування інформаційно-аналітичного забезпечення фінансової безпеки підприємства	107,5	147,3	30	39,8
Сформовано методичні рекомендації щодо розробки стратегії забезпечення фінансової безпеки підприємства	7,8	36,2	15	28,4
Розроблена матриця зміни станів фінансової безпеки підприємства	-	11,5	31	5,6
Здійснено прогнозування чистого прибутку підприємства на 2015-2017 роки.	-	-	-	Визначення індикаторів тенденції чистого прибутку, що створить передумови для діагностики фінансового результату підприємства.

Рисунок 11 – Структурна схема методичних рекомендацій щодо розробки стратегії забезпечення фінансової безпеки підприємства

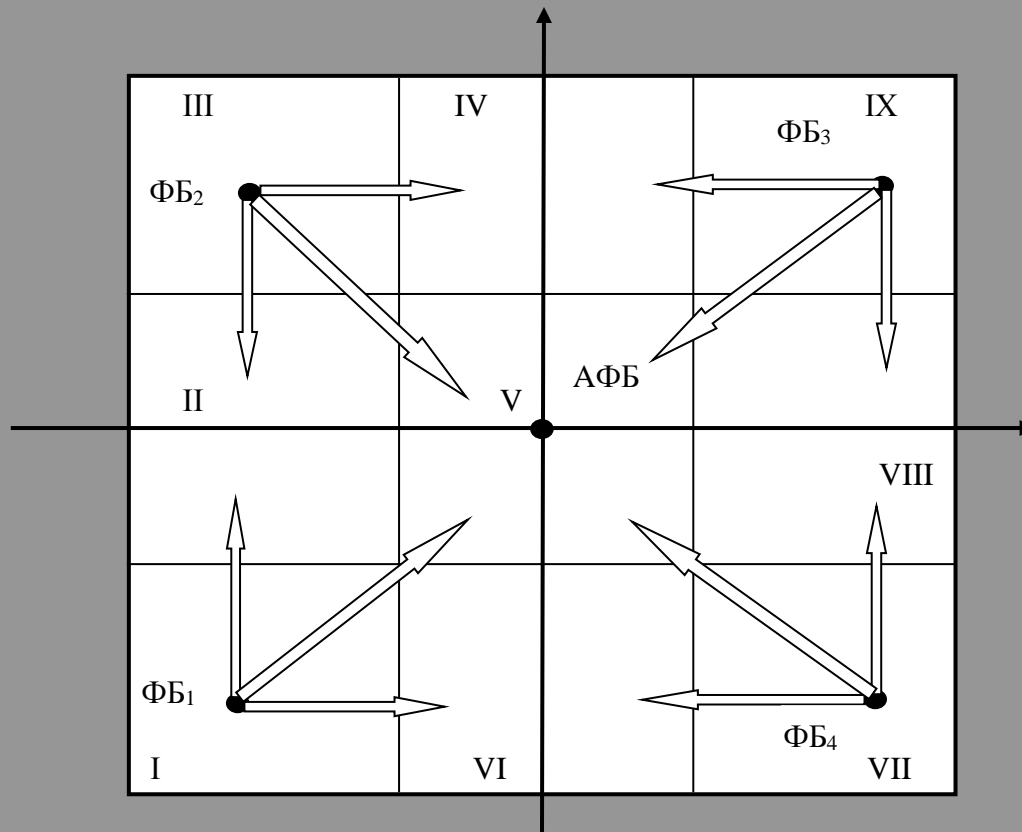

Рисунок 12 – Запропонована матриця зміни станів фінансової безпеки підприємства

Прогнозування чистого прибутку підприємства

Таблиця 11 – Динамічний ряд прибутку підприємства за 2011–2014 роки

Чистий прибуток підприємства, тис. грн.	3588	3545	3381	2679
Роки	1	2	3	4

Лінійний тренд: $\hat{y}_t = 4021 - 289,1 \cdot t$.

Коефіцієнт парної кореляції відображає щільність зв'язку між результативним показником і факторіальною ознакою і становить:

$$r = \frac{(n \sum yt - \sum y \sum t)}{\sqrt{(n \sum t^2 - (\sum t)^2)(n \sum y^2 - (\sum y)^2)}} =$$
$$= \frac{4 \cdot 31537 - 13193 \cdot 10}{\sqrt{(4 \cdot 30 - 10^2)(4 \cdot 44048971 - 174055249)}} = -\frac{5782}{6543} = -0,884$$

Прогноз чистого прибутку підприємства ПрАТ «Вінницька харчосмакова фабрика» на 2015, 2016 та 2017 роки:

$$\hat{y}_{2015} = 4021 - 289,1 \cdot 5 = 2575,5 \text{ тис. грн.}$$

$$\hat{y}_{2016} = 4021 - 289,1 \cdot 6 = 2286,4 \text{ тис. грн.}$$

$$\hat{y}_{2017} = 4021 - 289,1 \cdot 7 = 1997,3 \text{ тис. грн.}$$

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!